

Radi pišemo z roko

Časopis Društva Radi pišemo z roko | Številka 3, maj, 2019

IZ VSEBINE

Branje in pisanje z roko- v roki.

Priprave na Urice pisanja z roko za starejše.

Nove voščilnice za nove priložnosti.

Kaligrafska sekcija.

Uvod v intervju z Tomažem Rotarjem.

Poročilo o Tednu pisanja z roko 2019.

ZDA: ročno napisana pisma se vračajo.

Abeceda kaligrafije- 2. del.

Pisanje z roko podpira tudi Pazi na jezik.

Nestrpno je pričakovala njegovo pismo...

'Postcrossing' kot sodoben način dopisovanja.

Pisava in pisanje skozi čas.

Analiza drevesa.

Levičarji med nami

Naši člani: OŠ Zreče.

Naši podporniki.

BRANJE IN PISANJE Z ROKO – V ROKI

Drage članice in člani!

Letošnji Teden pisanja z roko smo posvetili pisanju posvetil v knjige. Naključno ali ne, veliko koordinatorev Tedna pisanja z roko je bilo knjižničarjev. Tako smo tudi mi simbolično povezali obe dejavnosti. Pisanje z roko in branje sta pomembna kulturna dosežka človeka. Oboje je digitalna tehnologija skoraj spravila na kolena. Skoraj, pravim, saj ni čisto tako.

Današnja tehnologija daje prednost tipkanju. Tipkanje poudarja vizualno prostorski spomin. V tem primeru se možgani ne ukvarjajo z obliko in videzom črk, saj so te že oblikovane in se pojavijo, ko pritisnemo tipke. Znano je, da je učenje z delom bolj učinkovito kot učenje z gledanjem. Ne moreš se naučiti plavati le z gledanjem videa o plavanju. Prav tako se ne moreš naučiti pisanja črk in števil le z gledanjem. Zakaj? Ker proceduralno učenje vedno vključuje povezavo med senzoričnimi in motoričnimi področji možganov, ki opravljajo to nalogo. Vizualna organizacija črk je pomembna tako za pisanje kot branje. Pisanje z roko je predvidljivo; ima naravo ponavljanja. Ko vadimo pisanje z roko, spodbujamo tekoče, avtomatično pisanje. S tem posvečamo več pozornosti tistemu, kar pišemo in manj temu, kako pišemo.

Ob branju knjige se zaustavimo, umirimo in osredotočimo. To je pomembno še posebej zato, ker smo velikokrat izpostavljeni ljudem in medijem, ki tekmujejo za našo pozornost. Zato smo pogosto povsod in nikjer. Saša Pavček še posebej lepo opisuje knjigo z naslednjimi besedami: »Ta zapeljiva očarljivka nas zmore povzdigniti v čarobni svet estetskega dostojanstva, dati ploskemu vsakdanu, zasutem z grmado informacij, infuzijo duha. Naša življenja tako dobijo v svoj krvotok nekaj, kar spremeni naš zorni kot gledanja, občutljiva svetloba nas plemeniti od znotraj in naše oči zmorejo v tej luči spoznati, da je v življenju vredno spregledati. Spregledati – uvideti misel, da brez miline knjige človek ne živi celovito, ostaja pritlehen, podoben žuželki, ki inertno leze po listu, ga grizlja v prepričanju, da je to ves smisel njenega bivanja, revšče ne zazna lepote pomladi, brstenja novega rojstva ...«

Tudi ob pisanju z roko se zaustavimo, umirimo in osredotočimo. Še posebej, ko želimo napisati posvetilo v knjigo. Ne glede na to, kaj bomo napisali, bo imelo sporočilo veliko vrednost. Se bomo zahvalili? Bomo poiskali kakšno misel, verz ali pregovor? Izražanje lepih misli, predvsem zahvale ali pohvale, delujejo kot zdravilo. Tiha zahvala ali pohvala ne pove ničesar; potreben je zavesten trud, da se naučimo to enostavno in skoraj samo po sebi umevno spretnost uporabljati v vsakdanjem delu in življenju. Izrečena beseda se pozabi, napisana nikoli. Zato opremite vsako podarjeno knjigo s posvetilom, ki bo izbrani osebi lep in trajen spomin na vas.

Uredniški odbor:

Marijana Jazbec, Alenka Zdešar,
Danijela Marolt, Marika Mihelčič,
Nadja Lazar

Lektorica: Majda Lesjak

Časopis Društvo Radi pišemo z roko
izhaja dva krat letno. Prejemajo ga
člani Društva.

Društvo Radi pišemo z roko
Stegne 23 a 1000 Ljubljana
Telefon: 030 998217

info@pisemozroko.si
www.pisemozroko.si

ISSN 2670-515X

Predsednica
Marijana Jazbec

Marijana Jazbec

PRIPRAVE NA URICE PISANJA Z ROKO ZA STAREJŠE

Pisanje z roko je pomembno za vse generacije, tudi za starejše. Naši možgani delujejo celoviteje, spomin se izboljšuje, ohranjamo dolgotrajno pozornost, razvijamo fino motoriko in še več je pozitivnih učinkov. Vse to nas je spodbudilo, da smo se v Društvu odločili, da ponudimo izvedbo Uric pisanja z roko ustanovam, kjer bivajo starejši občani. Staranje ni nemoč, bolezen, odvisnost od drugih, ampak je lahko tudi ustvarjalno in plodno sobivanje. Zato smo mnenja, da bi bile Urice pisanja z roko dragocene za tiste starejše občane, ki bi se jih bili pripravljene aktivno udeleževati.

V sodelovanju s Skupnostjo socialnih zavodov Slovenije smo preko elektronske pošte povabili domove starejših občanov po Sloveniji, da se priključijo k izvedbi Uric pisanja z roko za starejše.

Ob kontaktih z odgovornimi v domovih starejših smo ugotovili, da v nekaterih domovih že izvajajo veliko aktivnosti za dvig kakovosti bivanja njihovih stanovalcev. Odziv strokovnih služb v domovih je bil na naše povabilo odličen.

Urice pisanja z roko bodo izvajali prostovoljci. Sedaj potekajo aktivnosti za pridobivanje prostovoljcev na tistih lokacijah, na katerih bomo izvajali Urice. Izdelali smo Etični kodeks prostovoljstva in program izobraževanja za prostovoljce. Izobraževanje bomo izvajali na različnih lokacijah po Sloveniji.

Urice bodo potekale v lahkotnem vzdušju. Tematika in način izvedbe bosta v veliki meri odvisna od samih udeležencev, ki naj jih ne bi bilo več kot deset v posamezni skupini. V kolikor bomo imeli v skupini kakšnega retorika, poeta ali pevca, bo ta narekoval pisanje. Nekateri so polni modrih misli, ki jih bo potrebno zapisati, drugi bodo opisali kakšen star običaj, morda kakšen lep spomin. Poiskali bomo zanimivo izrazno sliko in jo skušali opisati. Tudi velikonočni in božični prazniki bodo dobra osnova za pisanje z roko. ☺

Izvedba bo dvakrat mesečno po eno šolsko uro, s pričetkom v mesecu septembru 2019.

Do sedaj, se je v aprilu 2019, k izvedbi Uric pisanja z roko za starejše prijavilo petnajst domov na različnih lokacijah po Sloveniji:

- Zavod svetega Cirila in Metoda za socialno varstveno, zdravstveno in vzgojno izobraževalno dejavnost Beltinci,

- Dom Kuzma, d. o. o.,
- Dom starejših Rakičan,
- Dom upokojujencev Idrija, oskrba in varstvo starostnikov, d. o. o.,
- Zavod Karitas za oskrbo, nego in socialo,
- Dom sv. Eme, Šentjanž pri Dravogradu,
- Dom Danijela Halasa Velika Polana,
- Dom starejših občanov Kočevje,
- Dom starejših občanov Krško,
- Dom starejših občanov Ljutomer,
- Dom starejših občanov Logatec,
- Dom starejših občanov Novo mesto,
- Comett domovi, d. o. o., podružnica Pegazov dom Rogaška Slatina,
- Dom starejših občanov Ajdovščina,
- Turzis Turizem, Zdravstvo, Storitve, d. o. o. – Medichotel Renče pri Novi Gorici.

*Aleksandra Kosec,
vodja Uric pisanja z roko za starejše*

Aleksandra Kosec

NOVE VOŠČILNICE ZA NOVE PRILOŽNOSTI

Naša članica Ema Dolinar Lovšin je pripravila štiri nove motive za voščila, dva za Velikonočne praznike in dva za voščila za rojstni dan ter druga podobna osebna sporočila. Tokrat smo

natisnili voščilnice s kuverto. Vselej jih lahko naročite v Društvu Radi pišemo z roko ali po e-pošti: info@pisemozroko.si

Marijana Jazbec

KALIGRAFSKA SEKCIJA

Upravni odbor Društva Radi pišemo z roko je na svoji prvi seji v letošnjem letu na pobudo in željo mnogih članov Društva ustanovil kaligrafsko sekcijo. Lepopisje in kaligrafija sta izredno priljubljena, dejavnosti na tem področju so že potekale, zato je bila ustanovitev nove sekcije Društva, poleg že delujoče grafološke, samo še vprašanje časa. Spremljate lahko redne

kaligrafske prispevke v našem časopisu, ko pa bo imelo Društvo rešeno prostorsko problematiko, boste vabljeni tudi na delavnice.

Danijela Marolt, predsednica

UVOD V INTERVJU Z MAG. TOMAŽEM ROTARJEM

Obstajajo koščki našega planeta, kamor vsi nimajo dostopa. Tam zahajajo sonce, oblaki, vetrovi, drzne ptice in pogumni človek, ni pa prostora za tehnologijo, koristne, a hkrati vsiljive ustvarjalke našega vsakdana. In tako smo v tem povezanem svetu ostali nepovezani z našim sogovornikom.

Tomaž Rotar je estetski zobozdravnik iz Radovljice. Popotnik, pisec, alpinist. Njegove misli klešejo ekstremne življenjske razmere v okoljih, ki jih ne uzre mnogo parov človeških oči. Kako

intenzivno človek v njih čuti sebe, si lahko le predstavljamo. Ko mu uspe doživeti intimnost gorniške izkušnje, jo pred pozabo najlažje zavaruje tako, da jo zapiše s svinčnikom na papir. Zelo se veselimo pogovora z njim, toda nanj bomo morali še malo počakati. Verjamemo, da bo vreden branja.

Alenka Zdešar

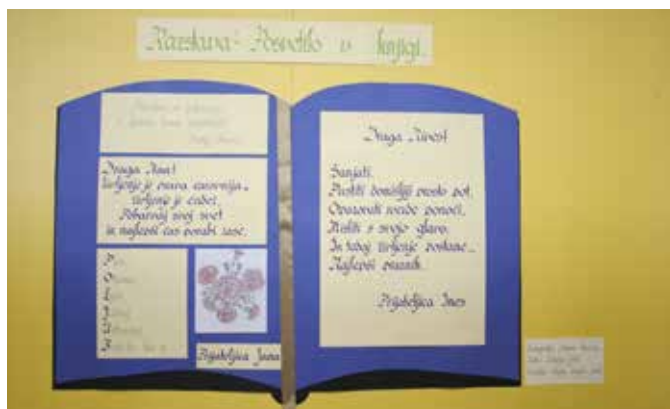
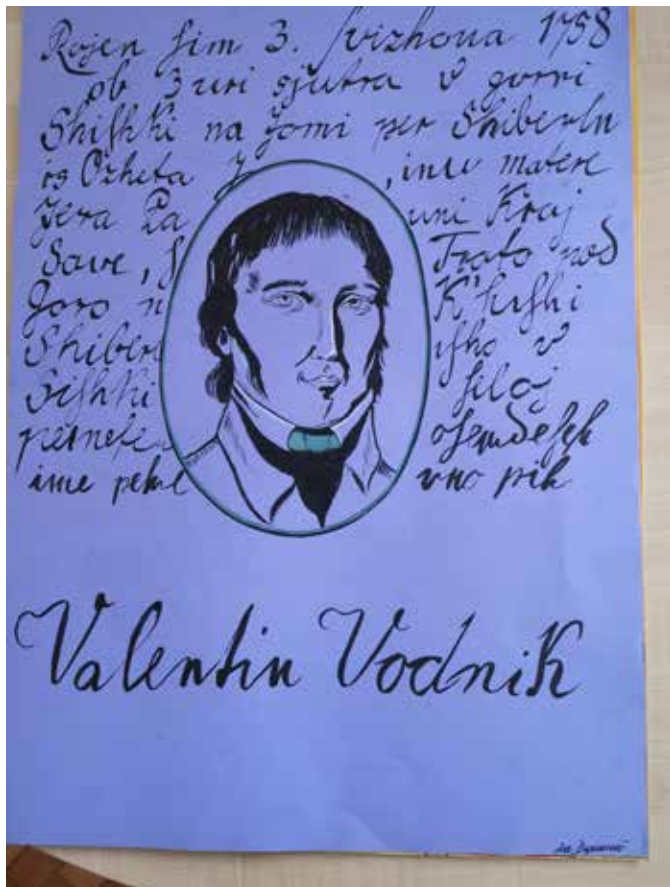
A handwritten signature in black ink that reads "Alenka Zdešar".

POROČILO O TEDNU PISANJA Z ROKO 2019

Teden pisanja z roko 2019 je potekal od 21. do 25. januarja 2019. Ob moralni podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport ter Zavoda Republike Slovenije za šolstvo in materialni podpori nekaterih uspešnih slovenskih podjetij je sodelovalo 114 ustanov, predvsem šol, z več kot 10 000 udeleženci. Osrednja tema je bila namenjena pisanju posvetil v knjige. Letošnja novost je bila sodelovanje poslancev Državnega zbora Republike Slovenije. Povabili smo predsednika Državnega zbora Republike Slovenije, mag. Dejana Židana, ki je povabilo sprejel. V Tednu pisanja z roko 2019 je sodelovalo 70 poslancev in poslank, pisali so posvetila v posebne knjige, ki so jih skupaj z žepnimi izdajami slovenske ustave podarili dijakom Gimnazije Celje Center in Srednje vzgojiteljske šole, gimnazije in umetniške gimnazije Ljubljana. Na priložnostni slovnosti sta imela pozdravni nagovor predsednik Državnega zbora Republike Slovenije, mag. Dejan Židan, in predsednica Društva, mag. Marijana Jazbec. Sodelovali smo tudi z Društvom mednarodnih žensk SILA. Članice iz Japonske, Kitajske, Brazilije in Madžarske so predstavile svoje pisave in kulturo po slovenskih šolah. V Tednu Pisanja z roko 2019 smo organizirali predavanja o disleksiji in skritih sporočilih v pisavi, izvedenih je bilo 20 predavanj. Naša članica Ema Dolinar Lovšin je ustvarila tri nove risbe z zimskimi motivi, iz katerih smo izdelali razglednice za božično-novoletna voščila. Novost je plakat, s katerega so nas pozdravile tri ugledne osebnosti s svojimi zanimivimi rokopisi: Uršula Cetinski, generalna direktorica CD, Aljoša Bagola, kreativni direktor v Pristopu in nevrologinja Ninna Kozorog iz Univerzitetnega kliničnega centra Maribor. V šolah, knjižnicah, ljudskih univerzah in drugih ustanovah so ponovno dokazali svojo ustvarjalnost in izvirnost pri organizaciji različnih dogodkov. Povezovali so se v lokalnem okolju, se učili kaligrafije, spodbujali medgeneracijsko sodelovanje, prepoznali pisave svojih učiteljev, pripravljali videoposnetke in ob koncu Tedna pisanja z roko 2019 organizirali razstave. V Društvu smo za koordinatorje Tedna pisanja z roko 2019 pripravili vprašalnik, v katerem so ocenili sodelovanje in posredovali predloge izboljšav.

Naslednji Teden pisanja z roko bo potekal od 20. do 24. januarja 2020.

Marijana Jazbec

ZDA: ROČNO NAPISANA PISMA SE VRAČAJO

V ZDA se širijo klubi, v katerih se piše z roko. Zanimivo je, da njihovi člani niso le starejša generacija. V zadnji sobi papirnice v Los Angelesu, kjer ročno izdelujejo gumijaste štampiljke in lično izdelane kartice, veliko ljudi piše z roko po zidovih in policah. »Najlepša hvala za rojstnodnevne priboljške in darila!« zapiše eden od članov v klasični, skoraj kaligrafski pisavi. »Kako si, kakšno je vreme?« zapiše še nekdo z velikimi tiskanimi črkami.

Člani LA Dopisovalnega kluba prevozijo kilometre, da se srečajo enkrat mesečno v Paper pastries, trgovini s pisarniškim materialom in kraju za pisanje z roko, bodisi s pisano ali tiskano pisavo, ali z obema. Poročeni ali samski, stari 20 let ali starejši, po večini ženske, pravijo, da se družijo zato, da obujajo staro, izgubljeno umetnost neposredne komunikacije: prenašajo delčke svojega življenja najbližjim, prijateljem iz otroštva, ali tistim, s katerimi se nikoli niso srečali, razen preko polžje pošte – klasične pošte.

»Mislim, da se ljudje razveselijo klasične pošte,« pravi Chris Go, petdesetletnica, članica skupine. Svojemu fantu iz časa študija je pisala s prekinitvami dvajset let, tudi po tem, ko se je za krajše obdobje vrnil na rojstne Filipine. Oba sta se poročila. Njen mož je prav tako član kluba.

»Črke lahko celo dišijo kot oseba, ki jih je poslala. Delček tebe so,« doda Chris.

LA Dopisovalni klub, eden od mnogih v tej državi, je začel s prvim srečanjem v verigi papirnic Paper Pastries leta 2015. Gostiteljica in organizatorja Margaret Haas in Victoria Vu se ne ukvarjata z dopisovalci, ampak ustvarjata prijazno in družabno vzdušje ter prostor za tiste, ki pišejo pisma z veseljem in namenom, da lahko delijo svoja čustva z enako mislečimi. Margaret, triintriidesetletnica, lastnica papirnice Paper Pastries, je dobila idejo o klubu, ko je gostila podobno srečanje v trgovini z darili, kjer je prej delala. Na teh srečanjih je spoznala Victorio, ki je sedaj stara štiriintriideset let. V papirnici prodajajo izdelke iz papirja. Margaret je izvirna, izdeluje štampiljke z domiselnimi pregovori in temami.

Margaret in Victoria pravita, da ju privlačijo pisane črke zato, ker imata obe radi počasnost. Margaret razmišlja, da je pisanje zares izvirna aktivnost. »Je edinstvena, enkratna, osredotočena dejavnost, ki vodi v komunikacijo z drugo osebo,« pravi. »Pisanje z roko me pripravi do tega, da se upočasnim in uredim svoje misli. Marsikaj sem predelala, ko sem si vzela čas in misli delila z dopisovalcem. To je pravi terapevtski način.«

»Dopisovanje z roko je potrpežljiv in osmišljen način ohranjanja stika,« meni Victoria. »Podarja ti priložnost, da se z vsem srcem osredotočiš na osebo, ki ji pišeš, in ji pokažeš pozornost in skrb preko pisave, zapisane na papirju. Nikoli se ne želim uvesti in na hitro natipkati pisma. Raje ga napišem z roko. Je pa

zanimivo, da milenijci kupijo več voščilnic kot katerakoli druga generacija.«

Nekega večera so člani Dopisovalnega kluba delili koruzni kruh in pili rumove koktajle. Potem so se usedli za dolgo mizo, da bi pisali. Nekateri med njimi so okrasili svoje voščilnice in kuverte z majhnimi srčki, drugi s preprostimi skicami rož. V naslednjih dneh so njihove besede in okrašene kuverte potovale v različna mesta preko zveznih držav Georgije, Virginije, Južne Karoline in Pensilvanije.

Članica Jo Bozarth, sedemintridesetletnica, pravi, da piše svojemu prijatelju, ki živi v Pittsburgu že od svojega dvanajstega leta. Spoznala sta se preko posebnega oglasa v najstniški reviji. Njuno prijateljstvo se je razvijalo, kljub temu da se nista nikoli slišala niti videla.

Skozi svet pisane besede sta delila smeh in solze, ko sta prehajala različne življenjske mejnike: fantje, ki so prišli in odšli, nove službe, zakon, otroci, ki so odrasli, starši in ljubljeneži, ki so umrli. Jo pravi, da ni nikoli pomislila, da bi kontaktirala svojega prijatelja preko Facebooka ali drugega socialnega omrežja.

Sto štirideset let je delovala industrija voščilnic in dosegla vrh proizvodnje leta 1980. Američani kupijo 6,5 milijard voščilnic vsako leto, in zapravijo zanje med 7 in 8 milijard dolarjev.

Milenijska generacija posebno rada odpira nove trgovine in celo eksperimentira z izdelki, zlasti z voščilnicami, narejenimi iz volne ali kovine.

»Opažam razvoj novih pisarniških podjetij, ki jih ustanavljajo podjetniki v svojih dvajsetih oziroma tridesetih letih, zlasti ženske,« meni Aaron Hazard, direktor prodaje na nacionalnem sejmu papirniških izdelkov National Stationery Show. Obstaja močna skupina ljudi v tej starosti, ki se vračajo k osnovam papirja in ponovno odkrivajo tisto, kar je lahko narejeno s tem medijem.

Čeprav ni preverjenih podatkov, voditelji industrije poročajo, da milenijci kupujejo vedno več voščilnic. »Milenijci kupujejo več voščilnic kot katerakoli generacija,« pravi Peter Doherty, izvršni direktor Združenja voščilnic. »Poskušamo razumeti, kaj se dogaja. Prišli smo do zaključka, da milenijci iščejo bolj smiselne izkušnje: iščejo nekaj resničnega, nekaj osebnega.«

»Popularnost pisanja pisem z roko postaja vedno večja«, pravita Kathy Zadrozny in Donovan Beeson, ustanovitelja Zveze piscev pisem – Writers Alliance v Chicagu, organizacije, ki je posvečena ohranjanju kulturne tradicije pisanja pisem z roko.

Organizacija je bila ustanovljena leta 2007, ponaša se s 15 000 člani, število članov raste, vsako leto se poveča za 20 odstotkov. Interes za Zvezo je bil delno spodbujen z ustnim priporočilom, socialnimi mediji, posebej z Instagramom in Redditom.

Člani Zveze prihajajo od vsepovsod v državi, večina jih je iz zahodne obale in osrednjega dela Amerike, stari so od 15 do 23 let, oziroma od 45 do 85 let.

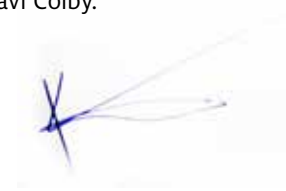
»Večinoma imamo pisce pisem v vseh starostnih skupinah, a ti dve skupini sta tisti, ki sta največkrat vključeni v skupino,« pravi Kathy. »To se običajno zgodi v obdobjih srednje šole ali univerze, ko tvoj otrok zapusti srednjo šolo ali ko ti zapustiš svoje delo,« pravi. »To so trenutki, ko ponovno iščeš povezave in ljudi, s katerimi lahko deliš skupne interese.«

»Pisanje pisem nikoli ni šlo iz mode,« pravi. »Ko si vzameš čas in napišeš pismo, aktiviraš drugi del svojih možganov. Ko pišeš, si izviren in poveš več. Poveš stvari na papirju, ki jih morda ne bi povedal v živo ali preko elektronske komunikacije. Kuverte in črke pomagajo videti izvirne značilnosti in drugo stran pošiljatelja.

»Res je zabavno videti slog pisanja ljudi, ki ti odgovarjajo,« pravi Colby Beck, enaintridesetletnica. Začela je s pisanjem pisem svojemu fantu že med študijem in pisanje je postalo navada.

»Moj oče piše s tiskanimi črkami, a mati s pisanimi črkami. Moja sestra pa piše z odebeljenimi črkami. Pomemben je občutek papirja in pisala, prav tako je neprecenljiv čas, ko svoje misli in čustva napišeš z roko,« pravi Colby.

Susan Abram, marec 2019
Prevod: Katarina Čepič

ABECEDA KALIGRAFIJE – 2. DEL

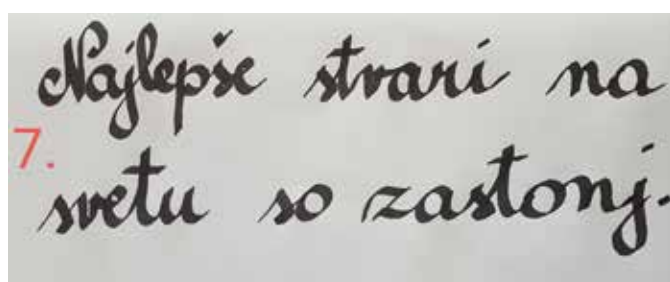
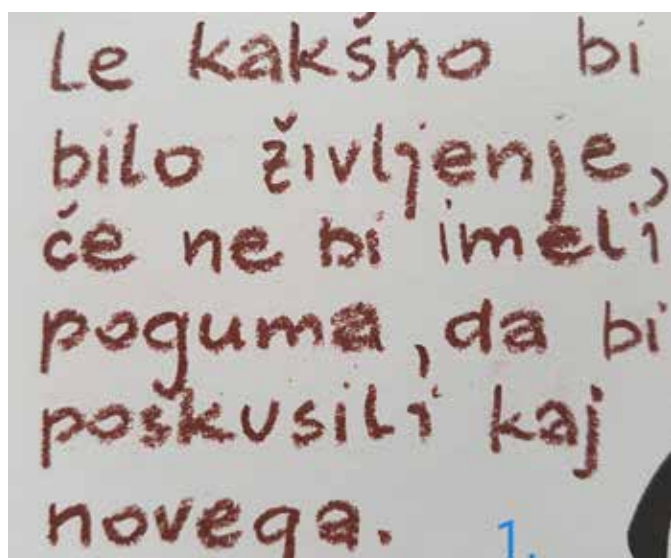
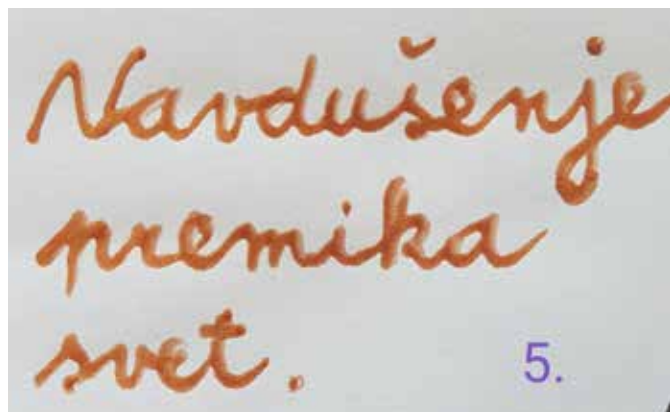
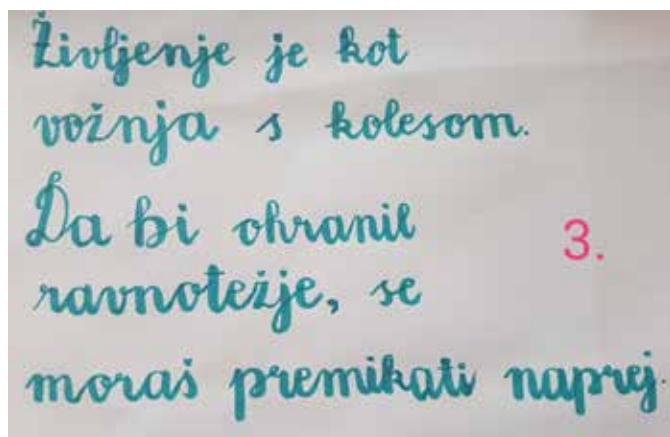
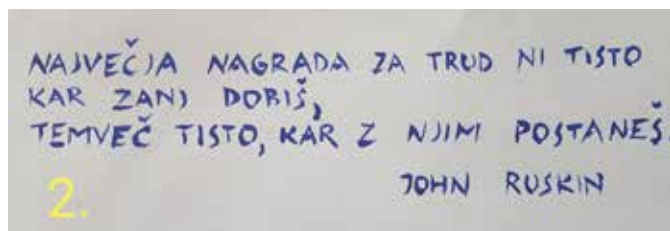
Preden se začnemo učiti nekaj novega, pogledjmo, kaj lahko naredimo s tem, kar znamo in s pripomočki, ki jih imamo. Osnovno vodilo je našemu lastnemu rokopisu vdihniti estetsko vrednost.

V prejšnjem prispevku smo se naučili, da lahko to dosežemo že z menjavanjem pritiska na pisalno površino pri pisanju s pisalom z mehko konico. Tokrat se bomo poigrali z izbiro pisal.

1. VOŠČENKA. Lahko je voščena, oljna ali pastelna, neomejenih barvnih odtenkov. Z njo lažje pišemo na velike površine. Največ izkušenj smo dobili v vrtcu, le obuditi jih moramo iz spomina.
2. ČOPIČ. Naša pisava dobi eksotičen, daljnovzhodni pridih. Ne bodite razočarani, če s prvim izdelkom ne boste zadovoljni, za to potrebujemo veliko vaje.
3. FLOMASTER S KONICO ČOPIČA da najlepši učinek pri menjavi pritiska na pisalno površino. Najprej naredite nekaj vaj iz 2. številke našega časopisa, do bo šlo bolje.
4. BARVICA, ali še bolje, dve barvici. Zlepite skupaj dve barvici in pisanje se lahko začne. Različne učinke dobite z izbiro harmoničnih, sorodnih ali komplementarnih barv. Izziv za najbolj pogumne je uporaba treh barvic.
5. NAPIHLJIVE BARVE za tekstil dajo zanimiv reliefni učinek tudi, če z njimi pišete po papirju in jih ne segrejete.
6. KOMBINACIJA pisal. Med svojimi dijaki sem opazila zanimivo in priljubljeno okraševanje naslovov: najprej uporabijo flomaster in velike tiskane črke, potem pa še pisalo s tanjšo konico za pisane črke. Kako vam je všeč navedena tehnika?
7. KALIGRAFSKO PERO. Tudi če ne obvladamo nobene od starih pisav, lahko pišemo s kaligrafskim peresom. Pri tem ga držimo pod kotom in ga med pisanjem ne obračamo, da bo učinek najboljši.

Nikar se ne omejujte s prikazanimi predlogi – bodite pogumni, ustvarjalni in prepustite se domišljiji. Pošljite nam vaše izdelke na info@pisemozroko.si. Najbolj izvirni bodo objavljeni.

Danijela Marolt

PISANJE Z ROKO PODPIRA TUDI PAZI NA JEZIK

Rotaract klub Ljubljana je že od leta 1994 del družine Rotary International, ki spodbuja druženje v prijateljskem duhu, ter je zavezana visokim etičnim in moralnim načelom, krepi osebnostno rast, poslovne stike in družbeno odgovornost.

V klubu smo mladi, stari med 18 in 30 leti. Dejavní smo tako lokalno kot mednarodno. Poleg manjših, sprotnih, med naše največje projekte sodijo Velikonočna sreča, REST – Rotaract Sailing Trip in Pazi na jezik, ki so namenjeni dobrodelnosti, spletnju novih vezi, okoljevarstvu in ozaveščanju o pravilni rabi slovenščine.

Z društvom Radi pišemo z roko smo se prvič seznanili lani, ko je eden izmed naših članov predlagal, da se pridružimo pobudi Tedna pisanja z roko. Tako lani kot letos smo nekaj interaktivnih aktivnosti izvedli na družbenih omrežjih kluba in projekta **Pazi na jezik**. Z namenom, da bi povadili pisanje z roko in se med seboj bolje povezali, smo na timbilingu in enem izmed sestankov zapisali, za kaj smo hvaležni in kaj nas navdihuje. Zadnje se navezuje na letošnji slogan Rotary International Be The Inspiration oziroma Bodimo navdih. V njem smo prepoznali tudi vaše delovanje.

Se še spomnite na čase, ko smo pisali pisma in si pošiljali razglednice. Vam je tako kot meni zadržalo srce ob prvem pogledu na rökopis Prešernovega Sonetnega venca v njegovem muzeju v Kranju? Ne le, da pisanje z roko stimulira možgane ter izboljšuje spomin in motorične sposobnosti; ampak je tudi ustvarjalno, izrazno ter veliko bolj osebno kot pisanje na računalnik in telefon, zaradi katerih izgubljamó stik s sabo. Pisanje postaja avtomatizirano, a mi otopeni.

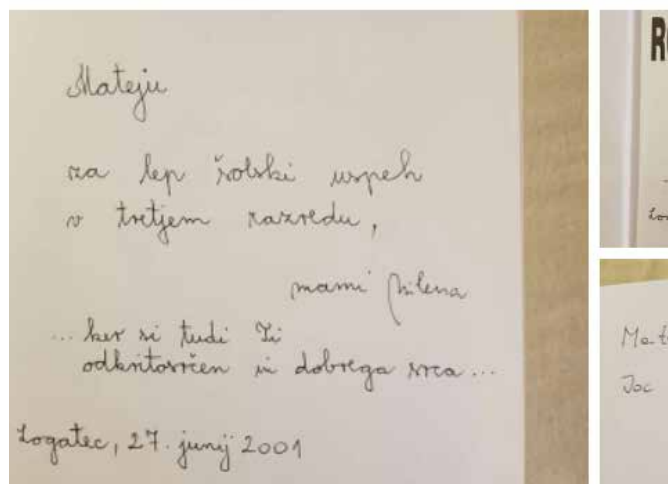
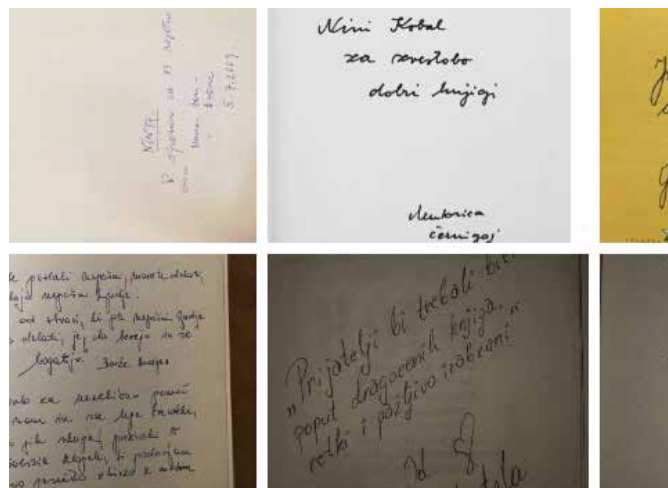
Ko smo v klubu za Teden pisanja z roko izdelali plakata na temo hvaležnosti in navdiha, je imelo kar nekaj članov težave s pisano pisavo, zato so jo morali še enkrat ponoviti, preden so zapisali svoje misli. Del dejavnosti smo vključili v projekt Pazi na jezik, za katerega smo letos v kategoriji Obveščanje in ozaveščanje prejeli nagrado outstanding, ki jo Europlakat Slovenija poudarja za projekte na področju zunanjega oglaševanja. Pazi na jezik interaktivno, poučno in zabavno opominja na pravilno rabo slovenskega jezika, in kaj je lepšega kot pisati – pravilno – v materinščini?

Čestitamo vam za vsakoletno pobudo, s katero mlado in staro opozarjate na pomen in sporočilnost pisanja z roko. Pridružuje se ji vse več ljudi in še izredno pomembno je, da se dotakne generacij, ki so rojene in rastejo v času digitalizacije. Pisanje z roko bogati, pomirja, odpira nova obzorja, je vir novih idej, čustev, navdiha.

Veliko ustvarjalnega pisanja in vse dobro vam želim tudi pri vašem delu.

Nina Gostiša,
Predsednica Rotaract kluba Ljubljana
Vodja projekta Pazi na jezik

Nina Gostiša

»... nestrpno je pričakovala njegovo pismo ...«

Imela sta tih dogovor, pisal ji je vsako drugo nedeljo v mesecu.

Včasih sploh ni potrebovala prebirati črk in besed, pa je vedela vse, kar ji je želel povedati. Njegova pisava je bila edinstvena, skoraj čarobna, celo bolj zgovorna od besed in bolj glasna od vsake melodije. Včasih igriva in poskočna, včasih otožna in počasna, včasih veličastna in pompozna, včasih nežna in romantična ...

Pozdravljeni ljubitelji pisanja z roko!

Verjetno ste se v zgornjem odstavku vsaj malce prepoznali, kajne?

Pravijo, da ko pišeš zgodbo svojega življenja, ne smeš pustiti, da ti nekdo drug drži pisalo.

Lahko bi rekel, da sem svojo zgodbo začel pisati z nalivnim peresom, zato sem se odločil, da naredim novo blagovno znamko, ki bo v prihodnosti strmela k proizvodnji vrhunskih nalivnih peres, ki bodo s svojimi oblikami zasnovana tako, da še dodatno vzbujajo našo in nas vedno znova navdušujejo s svojimi oblikami.

Tako se je rodil »Pripovedovalec zgodb« oziroma v tujem jeziku Storyteller.

Ni naključje, da je bilo nalivno pero zasnovano ravno v letu stote obletnice enega izmed naših največjih literatov, Ivana Cankarja, ki je Slovenijo že svoj čas

ravno z mojstrovinami izpod peresa ponesel med sam vrh svetovne umetnosti, s to misijo so tudi naša peresa zasnovana, da z njimi pišemo in gradimo (slovensko) zgodovino, sedanost in prihodnost.

Ne samo, da se s peresi vedno znova vračamo v kulturno bogato zgodovino rokopisja, temveč ravno to zgodovino peresa povezujejo z novimi uspešnimi zagonskimi podjetji, kot je »Pripovedovalec zgodb«, ki je preko globalne crowdfunding platforme Kickstarter svetu predstavil ta uspešni projekt.

A to nista edini dve zgodbi, ki jih piše nalivno pero »Pripovedovalec zgodb«.

Namreč, ravno tiste najpomembnejše in najosebnejše zgodbe še čakajo, da jih z našimi peresi spišejo in ovekovečijo ljubitelji pisanja z roko.

Malce bolj podrobno o peresu ...

Nalivno pero je v celoti sestavljeno v Sloveniji. Tukaj je tudi gravirano z visokozmogljivim laserjem.

Material za telo in pokrovček sta zaradi posebnega postopka obdelave z elektrolitskim nanašanjem kroma pridobljena iz Japonske. Ta postopek omogoča zelo visoko odpornost proti koroziji, ognju in udarcem in ima stoletno življenjsko dobo. Nalivno pero »Pripovedovalec zgodb« se tako prenaša iz roda v rod.

ZANIMIVOSTI

Glavni del, v katerem se skriva srce peresa in ga uporabnik med pisanjem drži s palcem kazalcem in sredincem, je natančno narejen v Sloveniji s pomočjo CNC tehnologije.

Čisto na vrhu je bunka z navojem, ki preprečuje sušenje konice.

Vsako nalivno pero vključuje vrhunski trojni Bock sistem z ohišjem (skozi katerega teče črnilo) in konico, ki je izdelana iz nerjavečega jekla.

Nalivna peresa Storyteller so trenutno v fazi izdelave in bodo kmalu na voljo v treh barvnih različicah.

Hvala, za vaš čas.
Ljubitelj pisanja z roko,
Martin Manias
P. S.

Ni naključje, da je podpis še vedno ena izmed redkih besed, ki jo napišemo na roke. Danes obstaja že na tisoče načinov za avtorizacijo oziroma potrjevanje pristnosti. A še vedno ostajamo pri ročnem podpisovnjaku. Zakaj? Ker je to edino kar je še osebno bodisi na dokumentu, bodisi na voščilnici ... A to ni zgolj samo ime, ki nas razkriva. Še bolj pomembna je naša pisava, avtogram, ki je tako unikaten in tako edinstven kot vsak njegov avtor. Mar ni žalostno, da se ne poslužujemo tega toliko bolj pogosto. Pisava, ki nam je dana kot prstni odtis, kot očesna mrežica, lastna in edinstvena kot smo mi, dandanes pa se po številnih letih zaradi uporabe sodobne tehnologije odstotek nepismenih zopet večja. S tem ne izgubljam zgolj prekrasne umetnosti in uporabne veščine, pač pa izgubljam sebe, svojo edinstvenost. Eden izmed ciljev Storyteller-ja je tudi spodbujanje pisanja, zato pišite še naprej.

POSTCROSSING KOT SODOBNI NAČIN DOPISOVANJA

Sem del generacije, ki je z morja in izletov pošiljala razglednice. Dopisovala sem si s prijateljico iz Avstralije in s sestrično iz Ljubljane. Pisala sem dnevnik. Kljub obilici pisanja v šoli sem vseeno rada prišla v roke pero ali kemični svinčnik in pisala, pisala, pisala ... Potem pa je pisanje razglednic nekako šlo iz mode, z avstralsko dopisovalko sva si nehali dopisovati, enako tudi s sestrično, dnevnik je šel v pozabo proti koncu študentskih let.

Kakšno leto nazaj sem preko komentarja na Facebooku odkrila Postcrossing. Spletna stran, ki omogoča članom, da pošiljajo in prejema razglednice od naključnih posameznikov iz vsega sveta. Potrebno se je prijaviti, si ustvariti profil, nato zaprosiš za naslov. Sprva lahko dobiš le tri naslove, nato pet, trenutno sem na desetih naslovih. Izbereš razglednico, napišeš naslov in svojo identifikacijsko številko ter nekaj besed za naslovnika: napišeš kaj o sebi, o motivu na razglednici ... Na spletni strani tudi napišejo, kakšna naj bi bila vsebina razglednice v določenem mesecu, a se tega ni potrebno držati. Oddaš razglednico in ... čakaš ... Ko tvoja razglednica prispe k naslovniku, jo mora le-ta na strani Postcrossinga registrirati z registracijsko številko.

Pri meni se je začelo bolj klavrno – prva razglednica, ki sem jo poslala na Kitajsko, ni bila nikoli registrirana. A vseeno vztrajam pri pisanju – trenutno sem poslala 78 razglednic in jih prav toliko tudi dobila. Glede na podatke v Wikipediji, je na svetu 232 držav, jaz sem poslala ali dobila razglednice iz 35 držav. Največ sem jih poslala v Nemčijo, Rusijo in ZDA. Od tam sem jih tudi največ dobila.

Seveda med mojimi poslanimi razglednicami niso le razglednice Celja ali Slovenije, ampak tudi društva Radi pišemo z roko. Odzivi so vedno pozitivni. Ena od prejemnic je celo mislila, da sem sama narisala motiv samo zanjo. Morda še razmišljanje o tem, kdaj se odločim za naše razglednice. Vsak član Postcrossinga ima svoj profil in nekateri natančno napišejo, kakšno razglednico si želijo in kakšen motiv naj vsebuje. Zagotovo bom izbrala društveno razglednico, ko želijo nekaj, kar ni običajno, saj so res nekaj posebnega.

Vesela sem, da sem se odločila pridružiti tej skupini. Če ne drugega, me v nabiralniku vsaj ne pričakajo le računi in reklame.

Metka Krajnc

PISAVA IN PISANJE SKOZI ČAS

Osnovna šola Selnica ob Dravi se je skupaj s podružničnima šolama, Duh na Ostrem vrhu in Gradišče, ter pobrateno šolo Dositej Obradović iz Novega Sada vključila v projekt Teden pisanja z roko, ki je potekal od 21. 1. do 25. 1. 2019. V projekt smo vključili vse učence, k sodelovanju smo pritegnili večino učiteljev iz različnih predmetnih področij.

Učenci imajo v 9. razredu osnovno predznanje o razvoju pisave pri Slovencih, saj se v Brižinskih spomenikih seznanijo s karolinško minuskulo, skozi obdobja protestantizma, razsvetljenstva in romantike pa dobijo vpogled še v druge pisave vse do današnje gajice oziroma slovenice. Teden pisanja z roko smo izkoristili za razširitev in poglobitev področij tipografije in kaligrafije. Na Osnovni šoli Dositej Obradović iz Novega Sada je učiteljica srbskega jezika Darka Pavlović izvedla tri delavnice kaligrafije. Učencem je predstavila razvoj kaligrafije od 12. do 20. stoletja n. št. in jih seznanila z različnimi tehnikami lepopisja.

Že pri zgodovini so se učili, da so bili prvi zapisi dogodkov slikovni (risbe – ikone) in segajo v čas 20.000 let pr. n. št. Piktograme ali slikovne pisave in ideograme ali pojmovne pisave zasledimo 4.000 let pr. n. št. Slikovna pisava se od pojmovne razlikuje po tem, da se je ni treba učiti, saj vsak njen znak razkrije pomen besede. S prvimi pisanimi znaki so zapisani gospodarski računi, ki povedo, koliko vreč moke je v shrambi in koliko ovac je na pašniku. Najprej so računovodje uporabljali glinaste tablice, na katere so risali stvari in bitja. Iz tega obdobja izhaja tudi najstarejša zlogovna pisava, imenovana klinopis. Klinopis je slikovna pisava, ki so jo razvili Sumerci v Mezopotamiji. Za klinopis so značilne preproste slike, vklesane v kamen. Pisala so šilili in z njimi odtiskovali znake, krožce in črte v svežo glino. Pismenke so bili videti kot klini, od tod izvira poimenovanje pisave (lat. cuneus – klin).

Kitajska pisava, ki je nastala 3.000 let pr. n. št., je prav tako pojmovna pisava, hkrati je najstarejša izmed pisav, ki se uporabljajo danes. Obsega 50.000 znakov, za vsakdanjo uporabo zadošča od 3.000 do 5.000 pismenk. Legenda o nastanku pisave pravi, da so jo iznašli trije cesarji. Cesar Canglie je preučeval nebesna telesa, odtise ptic in živali in po tej poti iznašel pisavo.

Pomorščaki in trgovci so pri poslovanju z ljudstvi vzhodnega Sredozemlja širili svoj črkopis. Iz feničanske pisave so se razvile hebrejska, arabska, indijska in grška pisava. Indijsko pisavo uvrščamo med zlogovne pisave, saj se vsak znak nanaša na en zlog. Arabska, hebrejska in indijska pisava so črkovne pisave, kar pomeni, da je s povprečno 30 črkami moč zapisati vse, kajti črke označujejo posamezne glasove.

Indijska pisava brahmi sloni na popolni abecedi, sestavljena je iz samoglasnikov in soglasnikov. Zanimivo je, da se bere od leve proti desni. Raziskovalci menijo, da je brahmi nadgradnja feničanske pisave. Drugi indijski jeziki, ki se berejo od desne na levo, imajo v pisavi glavni samoglasnik A.

V začetku našega štetja so plemena na severu Arabije

uprabljala pisavo, ki ni bila več feničanska. Mohamed je v tej pisavi napisal prve strani Korana.

V starem Egiptu so v obdobju 1.000–700 let pr. n. št. uporabljali hieroglifne pisave, ki je uporabljala kombinacijo samoznakov z zlogovnimi in abecednimi elementi. Egipčani so verjeli, da je bog Tot iznašel pisavo in jo podaril ljudem. Hieroglif je namreč pisava bogov (hieros – svet, glyphein – vrezovati). Na začetku so poznali le okoli 700 znakov, a ob rimski okupaciji že približno 5.000. Tudi v Egiptu je znanje branja in pisanja pomenilo privilegij in oblast.

Za razvoj evropskih pisav je najpomembnejša grška pisava, ki se je razvila v 7. stoletju pr. n. št. Grki so dodali znamenja za samoglasnike in dobili grško abecedo s 24 črkami. Pisanja so se naučili od Feničanov in so svoje znanje prenesli Etruščanom. Z ustanovitvijo rimske države se začne razvoj latinice. Oblika in razmerje črk sta ustrezala tedanjim estetskim pogledom. Za zapis na papirus so uporabljali peresa in črnilo iz saj, pomešanih z vodo. S kovinskimi črtali so pisali v mehki vosek na tablice. Če zapisa niso več potrebovali, so ga izbrisali s sploščenim koncem pisala. Rimski črkopis pravzaprav uporabljamo še danes.

Več stoletij je bila osnovna knjižna pisava karolinška minuskula. Sočasno z gotskim slogom se razvije gotica, ki jo uporablja tudi Primož Trubar.

V drugi izdaji Katekizma in Abecednika leta 1555 je Trubar uporabil humanistično pisavo. Za nekatere slovenske glasove še ni bilo ustreznih črk, zato se je odločil za zapisovanje po nemškem zgledu. Šumnike je zapisoval kot kombinacijo sičnikov in črke h, vendar pri pisanju ni bil dosleden. Trubarjevo pisavo je popravil Sebastijan Krelj. Njegovo pisno reformo je v prvi slovenski slovnici Artcticae horulae succisivae ali Zimske urice uveljavil Adam Bohorič, tako da se naša prva pisava po njem imenuje bohoričica. Slovenci so v njej pisali do srede 19. stoletja. V bohoričici je natisnjena Dalmatinova Biblija. Ta edina protestantska knjiga, ki se je na Slovenskem ohranjala še po obdobju reformacije, je bila podlaga za izdaje Biblije v naslednjih stoletjih. Zato ni nenavadno, da se je bohoričica uveljavila in se ohranila bolj ali manj nespremenjena do začetka 19. stoletja. Takrat so jo poskušali popraviti, tako da bi zadostila zahtevi slovenskega jezikoslovca Jerneja Kopitarja, ki je zahteval, da naj bo vsak glas zapisan s posebno črko. Slovnice, Franc Metelko in Peter Dajnko, sta skušala odpraviti

ZANIMIVOSTI

pomanjkljivosti bohoričice tako, da sta latinico dopolnjevala s črkami iz cirilice. Nastali sta pisavi metelčica in dajnčica, vendar ju tedanji izobraženci niso sprejeli, saj sta bili zaradi mešanja latiničnih in ciriličnih črk neestetski in nepraktični. Ko je Metelko leta 1831 izdal slovnico v novi, šolski izdaji, se je vnela dolgoletna abecedna vojna ali črkarska pravda. Uspešno jo je leta 1833 zaključil Matija Čop, vanjo je duhovito posegel France Prešeren s svojimi pesmimi (Zabavljivi soneti: Al' prav se piše). Metelčica in dajnčica sta bili uradno prepovedani in za nekaj časa se je uveljavila bohoričica. Po letu 1843, ko so začele izhajati Kmetijske in rokodelske novice, je bohoričico začela izpodrivati gajica, ki jo je v časnik postopoma uvedel Janez Bleiweis. Podlaga te latinične pisave je bila češka pisava, ki jo je za Hrvate priredil Ljudevit Gaj, tako da je za šumevce uporabil črke s strešicami. Gajico uporabljamo še danes.

Cirilica je del najpomembnejše kulturne dediščine v Srbiji v obdobju srednjega veka. Iz ohranjenih spomenikov iz 11. in 12. stoletja n. št. je razvidno, da se je oblika razvijala v dve smeri, in sicer kot zvitki in kot knjige – kodeksi. Zvitki so se uporabljali predvsem za povelja, medtem ko je v obliki knjige ohranjen največji del srbske cerkvene književnosti.

Srednjeveški zapisi so nastajali v vseh večjih samostanih. Pisarji so se izobraževali v Carigradu in Hilandarju. Svoj pribor so skrbno pazili, pisali so s ptičjimi peresi ali stebli žitaric, uporabljali so črnilo in pergament. Najpogosteje so rjavo in črno barvo uporabili za pisanje besedila, naslove so zapisali rdeče. Slikovni okrasji so bili različni, besedila so krasile začetnice – inicialke, zastavice, risbe, zaključki strani ali stolpec besedila. Inicialka je zavzemala od dve do deset vrst besedila.

Kasneje so tradicijo srednjeveških prepisovalcev nadaljevali uradniki, na katere je vplivala ruska kaligrafska šola.

V 18. stoletju so na razvoj lepomisja v Srbiji močno vplivali Hristofor Žefarović, Teodosije Hilandarac in Zaharija Orfelin. Slednji je v javno življenje najprej vstopil kot učitelj v Novem Sadu, nato kot kaligraf. Odprl je grafično delavnico in se vse življenje ukvarjal s preučevanjem in risanjem lepih črk. Izdal je nekaj knjig, kot so Kaligrafija, Predpisi, Sloveskaja i valahijskaja kaligrafija.

Za šolstvo v Srbiji je bil pomemben Dositej Obradović kot prvi šolski minister. Že od 18. stoletja n. št. dalje je bil v srbske šole uveden predmet lepomis. Leta 1844 so lepomis najprej uvedli v srednje šole, a do konca 19. stoletja še v osnovne in višje šole. Poglavitni cilj je bil, da se učenci naučijo in usvojijo pridobljene veščine osnovnega pisanja, zasnovane na estetskih načelih. Leta 1959 je pouk lepomisja ukinjen, kaligrafija pa je postala pozabljena veščina. Leta 2004 je Ministrstvo za izobraževanje in šport v Srbiji z novim pravilnikom uvedlo lepomis kot izbirni predmet v 1. in 2. razredu, in sicer 2 uri tedensko.

Pomembno je tudi, da poznamo razlike med pojmi, kot so pisanje, lepomis in kaligrafija. Pisanje je osnovna veščina, lepomis je učni predmet, ki nadgrajuje osnovno veščino pisanja, in kaligrafija je veja uporabne umetnosti.

Za metodično usposabljanje iz kaligrafije mora biti mentor dovolj strokoven. Letni plan dela kaligrafske sekcije je načrtovan tako, da učenci spoznajo teoretične in praktične osnove kaligrafije. Kaligrafi začnejo z delom tako, da na list zapišejo

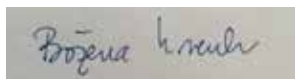
različne zamisli, ki jih nadgrajujejo. Najpogosteje napišejo eno besedo, nato misel, šele kasneje nastane daljše besedilo. Za delo potrebujejo gladek papir, svinčnik, ravnilo, pero in tuš. Pri tem je treba upoštevati nekaj osnovnih pravil: leva roka mora biti na papirju, glava ne sme biti preveč nagnjena, noge ne smejo biti narazen, kolena ne smejo biti skupaj, telo in hrbet naj bosta malo ukrivljena, prsi se ne smejo dotikati mize, stol ne sme biti ne preblizu ne predaleč, svetloba mora padati na rokopolis, senca pa z desne strani.

Pridobljeno znanje lepega pisanja lahko uporabimo ob pomembnih šolskih dogodkih ali lokalne skupnosti.

»Ne glede na vse, kar so si ljudje na tem svetu izmislili, nič se ne more primerjati s pisavo.« (V. Stefanović Kardžić, Iz predgovora Prvom srpskom bukvaru, 1827.)

Božena Kreuh, OŠ Selnica ob Dravi

Darka Pavlović, OŠ Dositej Obradović, Novi Sad

Literatura in viri:

- <http://akropola.org/clanki/skrivnosti-jamske-umetnosti/>
- <http://akropola.org/zanimivosti/odkrita-skrivnost-kipuja/>
- <http://pravljicnaustvarjalnica.blogspot.si/2014/10/spet-smo-tu.html>
- <http://sl.wikipedia.org>
- Georges Jean. 1994. Pisava: spomin človeštva. Ljubljana: DZS.
- Brookfield, Karen. 1999. Pisave. Murska Sobota: Pomurska založba.
- SSKJ
- De Falla. Ognjeni ples.
- Pivnički, Jasmina. Kratak kurs iz kaligrafije. Novi Sad: Gimnazija Jovan Jovanović Zmaj.

ANALIZA DREVEŠA

Analiza risbe drevesa je podobna analizi pisave, je kot psihometrični test. Drevo izraža čustva osebe in odnose z okoljem.

List papirja = okolje. Leva stran sta mati in preteklost, desna sta oče in prihodnost.

Krošnja = miselni razvoj – zavestno mišljenje, aktivnosti z namenom.

Deblo = čustveni razvoj, osrednji kanal energije.

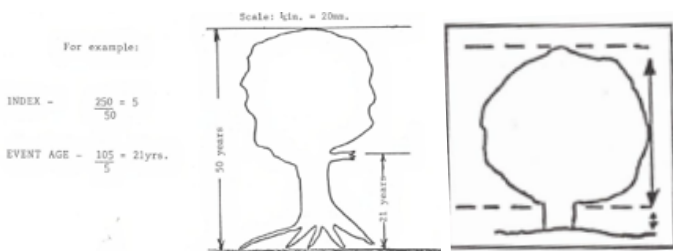
Tla (ki ločujejo zunanji in notranji del drevesa) = realnost.

Korenine = nagoni/spolno in nezavedno.

Upoštevamo dve predpostavki:

1. Višina drevesa predstavlja starost osebe, ki je narisala drevo.
2. Vsa navpična merjenja so proporcionalna času.

Pogosto vidimo na drevesu izrastek ali krog v deblu, kar izraža poseben dogodek. Ob zgornjih predpostavkah je mogoče določiti, kdaj se je to zgodilo. V ta namen merimo razdaljo od najnižje točke korenine do vrha drevesa ali krošnje. To predstavlja starost osebe.

V našem primeru na zgornji sliki je drevo visoko 250 mm, oseba je stara 50 let. Izračun: $250 : 50 = 5$. V tem primeru je izrastek na 105 mm. Če to delimo z indeksom 5, izraža izrastek (krog v drevesu) starost 21 let. V tem času se je zgodilo nekaj posebnega.

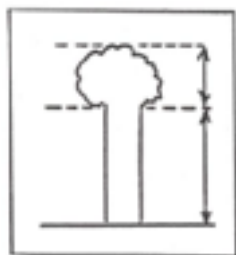
Korenine, deblo in krošnja so bistveni deli drevesa. Korenine so izvor, deblo je center, ki vpliva na stabilnost osebe, krošnja deluje kot okras.

Liste na drevesu lahko primerjamo s pojavnostjo, saj delujejo kot maska. Skelet drevesa in veje izražajo realnost. Pomeni, da zimsko drevo brez listov, izraža osebo takšno, kot je.

Če je poudarek na krošnji, gre za osebo, pri kateri dominira intelekt – misli, samozavedanje, ponos in domišljija.

Če je deblo gladko in vzporedno, gre za pomanjkanje prilagodljivosti.

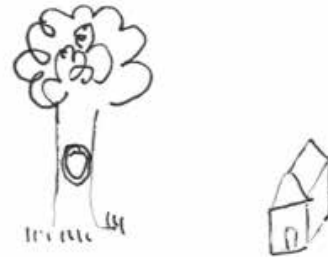
Krog v deblu. Posebno mlade ženske s tovrstnimi krogi izražajo spolne bolečine. Je znak neke oblike nadlegovanja, neprijetnosti in vznemirjenosti osebe. Če je krog popolnoma črn, izraža osebo, ki se sramuje povezave s tem bolečim dogodkom.

Korenine so izvor drevesa, simbol vira življenja. Kot spodnja cona v pisavi izražajo korenine življenje na podzavestni ravni. Če so narisane korenine kot na sliki desno, je to simbol za svoboden pretok nagonov.

Primer: osnovna analiza drevesa

To je risba (hiša in drevo) štirinajstletnega fanta, ki je prijazen in družaben, a ima nekaj težav z učenjem in upoštevanjem časa. Nimamo informacij o zdravju, družini in izobraževanju. Dobro bi bilo vedeti, kakšna je vloga matere. Morda je ni zaradi boleznih, smrti, ločitve.

Kaj vidimo na sliki?

Drevo je majhno, postavljeno je levo od sredine v spodnji polovici strani. Desna stran krošnje je večja od leve. Krošnja ima na levi strani veliko zank. Na sredini krošnje so čačke. Dve črti, ki oblikujeta deblo, sta ravni in gladki. V deblu je velika luknja. Hiša nima oken in dimnika, je majhna. Dobro je razmerje med stebлом in krošnjo. Ob deblu drevesa je trava.

Risba izraža nezrelo osebnost pri štirinajstih letih. Simbolizira plahost in negotovost, represijo. Majhno drevo, postavljeno levo od sredine v spodnji polovici strani, kaže majhno samospoštovanje in depresijo. Strah zaradi posledic težkega otroštva so mladostnika naredili utesnjene glede prihodnosti. Primanjkuje mu čustvene zrelosti. Izraža lahko mater, ki je preveč zaščitniška do svojega otroka. Desna stran krošnje, ki je večja od leve, kaže željo po avanturah in na pomanjkanje koncentracije. Čačke na sredini krošnje izražajo nered in boj z vzdrževanjem rutine, vključno s točnostjo v šoli. Michael Watt razlaga čačko v krošnji kot preveč dela, negotovost zaradi prevelikih pričakovanj Ega, ki ni nikoli zadovoljen. Hitro mišljenje s kreativnimi idejami so zvezani, da bi bili uspešni. Dve črti, ki oblikujeta deblo, sta ravni in gladki. To kaže njegova prizadevanja biti korekten, lahko je rigid in trmast. Je tudi znak jasnosti misli in analitičnega mišljenja – v nasprotju s počekano krošnjo. Krog v deblu izraža fizično ali čustveno bolečino od sedmega do osmega leta starosti. Dobro razmerje med stebлом in krošnjo je znak upogljivosti, prožnosti. Prisotnost trave ob deblu drevesa izraža prikrivanje problemov, zlasti v delu korenin, to je spolnosti. To je pogosto videti v risbah dreves adolescentov. Majhna hiša, ki nima oken in dimnika, izraža utesnjenost otroka, ki se morda doma ne počuti dobro.

Marijana Jazbec

Marijana Jazbec

LEVIČARJI MED NAMI

Z levičnostjo in levičarji se srečujemo vsak dan, nekateri smo zaradi poklicne ali sorodniške vezi nanjo bolj pozorni. Danes je ta posebnost nekaj čisto običajnega, nikakor pa ne pomislimo na to, da jo je družba sprejela šele v zadnjih desetletjih. Rekli bi lahko, da je danes pisanje z levico otrokova temeljna pravica, ki mu je nihče ne sme odvzeti.

Mnogo omenjenih značilnosti levoročnih lahko najdemo pri večini predstavnikov in so organsko povzročene, medtem ko so druge, zlasti agresivnost in samotarstvo, lahko odziv na nesprejemanje in stalno potrebo po prilagajanju. Če pogledamo v svet velikih renesančnih umetnikov, Leonarda, Michelangela in Rafaela, znamenitih levičarjev, spoznamo, da so tudi sami sprejemali drug drugega malce zadržano. Tako je Leonardo trdil, da je Michelangelo kipar, ki neusmiljeno obdeluje kamen samo zaradi izražanja notranje agresivnosti. No, zaradi enkratnosti njegovega Davida na to ne pomislimo in ga neizmerno občudujemo. Oba sta doživljala odklone svojih domačih, medtem ko je Rafaelov oče njegovo levičnost sprejel kot znak posebnega otroka in ga spodbujal v izražanju umetniške duše. Obrazi na njegovih slikah pričajo o veliki zmožnosti empatije, nežnosti, umirjenosti.

Zdrzemo se ob opazovanju levičarja pri delu, zlasti pri rezanju z nožem, a ne vemo, zakaj. Ko nekoga opazujemo pri določenem početju, se tudi v nas aktivirajo enaki nevroni. Ti zrcalijo nevrone te osebe, in v nas vzbujajo podobne občutke, imamo občutek, kot bi sami ravnali enako. In občutek, da sami režemo z levico, je lahko za nas izredno neprijeten. Podobno zrcaljenje nevronov se dogaja na vsakem koraku, naj navedem le nekaj primerov: poslušanje govorca, ki ima govorno napako. Po nekaj trenutkih bomo začutili položaj govornik, ki nam bo neznan in neprijeten. Med predavanjem nam je profesor fonetike dejal, da človek govori z ušesi in posluša z govorniki. Če bomo opazovali človeka, ki se z velikim naporom vzpenja na hrib, bomo sami pričeli globoko zajemati zrak. Opazovanje lahko pripomore k spodbujanju doseganja večje spretnosti.

Med svojimi obiski osnovnih šol se z učenci pogovarjam o pisanju in hitro naletim na levičarje. Redko ostanejo neopazni, znajo se glasno postaviti zase, preden jim daš vedeti, da je čas grde in lepe roke mimo. Oboje, levičarje in desničarje, spodbujam k uporabi druge roke kot zabavne vaje, in tako se levičarji nasmejejo desničarjem pri njihovih nerodnih levih poskusih z roko. Cilj takšnih vaj je tudi ta, da imamo ohranjeno vsaj nujno sposobnost pisanja po kakšni poškodbi dominantne roke.

Pri anketiranju osnovnošolcev levičarjev o tem, kje se srečujejo s težavami zaradi levičnosti, so navedla nekaj primerov. Težave jim povzročajo sedenje v šolski klopi, ko učenec z levico dregne v levo sedečega desničarja in mu povzroči packo v zvezku.

Pojavijo se pri hitrem odpiranju vrat, ko se levičar postavi drugače kot sošolci.

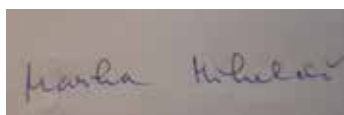
Nastopijo tudi v jedilnici, ko levičar ne more prijeti pladnja. Pri telesni vzgoji se zgodi, da leva roka in leva noga presenetita soigralce.

In še nekaj, pri oblačenju nastane težava, saj zadrga na bundi prilagojena desničarjem.

Ne glede na takšne in drugačne izkušnje pri opazovanju in spremljanju levičnosti ugotavljam, da leva, levost, levičnost, kakor koli jo že poimenujemo, še vedno vsebuje neko magičnost. Zadnje čase sem vse bolj pozorna in bi tudi kar stavila na dejstvo, da bom v filmih slišala, kako je hotelska soba v prvem nadstropju levo, kako je neka stavba v drugi ulici levo, in kako je skodelica na tretji polici levo. Bodite pozorni tudi vi in verjamem, da bodo vaše ugotovitve podobne mojim. Ob enem naštevam levoročne igralce in Julia Roberts je le ena izmed igralk v dolgi vrsti igralcev v zgodovini filma. Moje zanimanje vse bolj vzbujajo tudi domači gledališki igralci.

Ne samo umetniki, tudi znani ljudje iz politike in znanosti, vedno pritegnejo pozornost. Ko veliki politik z levico podpisuje kakšen pomemben dokument, pomislim, če to nakazuje na dejstvo, da bodo njegove reakcije zaradi tega bolj nepričakovane.

Marika Mihelčič

KER PAČ RADI PIŠEMO Z ROKO

Sedim za mizo. Pred mano kup spisov, ki jih že tri dni prestavljam z enega konca mize na drugega. Popravljanje spisov je, če sodim po sebi, ena manj priljubljenih nalog učiteljev slovenščine. Slovnico, pravopisno in slogovno popravljanje besedila s kirurško natančnostjo vzame precej časa, popravljavca pa lahko občasno spravi tudi na rob obupa. Sploh, če se s težavo prebijaš skozi zapisano zaradi nečitljivosti. Pomislim, da bi bilo precej lažje, če bi učenci svoja razmišljanja zapisali na računalnik ...

Sončni žarki, razposajeni kriki otrok, vsenaokoli vonj po pomladi. Kljub vsem skušnjavam iz okolja sežem po spisu z vrha kupa. Takoj prepoznam velike in pokončne črke, izrazito oglato pisavo. Pred očmi se mi izriše podoba osmošolke iz druge klopi, podoba zelo samozavestne in odločne učenke. Do tistega davnega marca 2017, ko je bilo v predavalnici portoroškega hotela premalo stolov za vse, ki bi želeli prisluhniti grafologinji Marijani Jazbec, se pravzaprav še nisem zavedala, kako veliko o človeku pove pisava.

Prav tako kot se nisem zavedala, da se bodo naše poti v novem šolskem letu še bolj prepletle. Na Osnovno šolo Zreče smo namreč v šolskem letu 2017/2018 prejeli prijazno povabilo predsednice društva Radi pišemo z roko k vseslovenskemu projektu Teden pisanja z roko. Teden pisanja z roko pa se je pri nas še nekoliko podaljšal, saj so zamisli o dejavnostih in dogajanju v okviru projekta kar deževala. Vanj smo se vključili prav vsi učitelji in učenci matične šole ter obeh podružnic, po mnenju o pisanju z roko pa smo povprašali tudi župana občine Zreče ter upokojeno učiteljico in pomočnico ravnatelja, ki je zapisala, da je z roko napisana beseda kot smehljaj na obrazu, pogled v oči, prijazen stisk roke ali topel objem.

Jeseni 2018 smo podpisali pristopno izjavo in postali kolektivni član društva Radi pišemo z roko ter s tem dokazali, da smo resnično podporniki društva in njihovih zamisli. Za novo šolsko leto smo si zastavili izredno ambiciozen načrt, ki ga večina učiteljev uresničuje kar vse šolsko leto, ne zgolj v enem tednu. Vse bolj se zavedamo pozitivnih učinkov pisanja z roko in vpliva na koordinacijo rok in oči ter na razvijanje različnih kognitivnih zmožnosti.

V projektni načrt smo na Osnovni šoli Zreče prispevali najrazličnejše zamisli in jih izvedli ali jih še izvajamo razredniki v razredu, učitelji pri svojem predmetu, v okviru izbirnih predmetov ali krožkov, svetovalna služba in učiteljice DSP ter celo ravnatelj, ki je v tednu od 21. do 25. januarja 2019 prepovedal fotokopiranje učnih listov in drugih nalog za učence. Učenci so bili prisiljeni več pisati z roko. Tako so učenci v tem tednu z roko napisali tudi vabilo za starše na skupni roditeljski sestanek.

Nekatere dejavnosti so bile izvedene individualno, v okviru razreda ali skupine, a v druge je bila vključena vsa šola. Prvošolci so se najprej pogovarjali o lepih besedah; učenci so povedali, katere besede se jim zdijo čarobne. Učiteljica je te besede zapisala na lističe in jih razdelila učencem. Učenci so jih

preslikali. Skupaj so izdelali vrtiljak čarobnih besed.

Drugošolci so v tednu pisanja z roko izdelali svojo razglednico z namenom, da jo odpošljejo svojim bližnjim. Ko so razglednice napisali, so jih odnesli do poštnega nabiralnika in jih odposlali svojim domačim. Prav tako so opazovali fotografije in jih opisovali.

Tretješolci so ob nizu slik napisali svojo zgodbo. S seboj so prinesli različne revije in časopise, iz njih izrezali različne slike, jih smiselno nanizali, nato so oblikovali svojo domišljjsko zgodbo.

Četrtošolci so v okviru akcije BODI VIDEN, BODI PREVIDEN pisali pisma in razglednice starejšim, dedkom in babicam. Prav tako je skupina četrtošolk priskočila na pomoč v šolski knjižnici, kjer so na barvne lističe pisale posvetila za odpisane knjige in učbenike, ki so še vedno na voljo učencem, da jih odnesejo domov. Zapisale so: Nisem še za staro šaro, shrani v svojo me omaro. /Nočem še v zabojnik pod pokrov, rad bi k tebi šel domov.

Petošolci so izvedli tehniški dan, ki so ga posvetili kaligrafiji. Prav tako si bodo še vse leto dopisovali z učenci z Osnovne šole Prežihovega Voranca iz Jesenic in s tem obudili tradicionalno obliko pisanja pisem.

Šestošolci so pri gospodinjstvu zapisali kuharske recepte in izdelali knjigo receptov. V tednu pisanja z roko so bili v zimski šoli v naravi, od koder so poslali razglednice domov, prav tako so o svojih doživetjih na Rogli pisali dnevnik.

Sedmošolci so ustvarili razredno zgodbo. Pisali so zgodbo v nadaljevanju, kjer vsak naslednji nadaljuje zgodbo, ki jo je končal njegov predhodnik. Pri pouku DKE so si ogledali poučni film o medosebnih odnosih Zgodba o prvaku, svoje razmišljanje o filmu so zapisali. Zapisali so dobre misli za lepši dan in jih delili po šoli.

Osmošolci so se na razrednih urah pogovarjali o medosebnih odnosih in o tem, kako dobro se poznajo. Vsak učenec je na listič vsakemu sošolcu ali sošolki napisal eno njegovo dobro lastnost. Ves teden so drug drugemu v šolske omarice nastavljali pozitivna anonimna sporočila.

Devetošolci so se medgeneracijsko povezovali in napisali pismo starim staršem ali drugim sorodnikom.

Konec junija imajo zreški osmošolci in devetošolci možnost, da se udeležijo poučne ekskurzije v Anglijo, kjer se družijo s svojimi vrstniki iz pobratene šole v Sedberghu. Zanimanje za ekskurzijo je bilo precejšnje. Odločitev, kdo med vsemi kandidati bo izbran med 30 srečnežev, ki se bodo ekskurzije lahko udeležili, je bila odvisna od njihove zavzetosti in pripravljenosti napisati in oddati ustrezna besedila. Vsi, ki so se želeli udeležiti poučne ekskurzije v Anglijo, so na roko napisali prošnjo za udeležbo na

ekskurziji, osmošolci so opisali svoj vsakdanjik, devetošolci pa so tvorili opis in oznako osebe sebe.

Ravnatelj šole bo ob koncu leta najuspešnejšim učencem v zahvalo in spomin podaril knjigo, v katero bo napisal posvetilo.

Pri ustvarjalnem krožku so učenci izdelovali kazalo za knjigo in nanj s kaligrafijo zapisali lepo misel.

Svetovalna služba je pripravila sklop več delavnic za učence priseljence, nadarjene učence in učence s posebnimi potrebami z naslovom Pišem, torej pišem. V decembru so učenci izdelali voščilnice in nanje zapisali novoletne želje v več jezikih. Voščila so bila zapisana v francoščini, albanščini, angleščini in srbsščini, v pisavi cirilici. V januarju so črke ali besede pisali na različne materiale in z različnimi materiali. Pisali so z različnimi pisali, sponkami, palicami, žeblički, prsti, pisali so na steklo, jajčne lupine, kamenje, v pšenični zdrob, mrvce, glino, tla, pesek, brivsko peno in brusni papir. Pripravili so tekmovanje v igri IME, PRIIMEK, RASTLINA, ŽIVAL, MESTO, DRŽAVA.

Po šoli smo nastavili poštne nabiralnike, v katere smo oddali razglednice, pisma ali lepe misli za učence in zaposlene na šoli.

Učitelji so dejavnosti v Tednu pisanja z roko posneli oziroma fotografirali in poslali računalničarju, ki je z učenci pri izbirnem predmetu oblikoval film. O dejavnostih smo širšo javnost obveščali preko objav na šolski spletni strani in v lokalnem časopisu Novice.

Vse to samo zato, ker radi pišemo z roko.

Lucija Levart

Lucija Levart

Teden
pisanja
12 rokov
20. - 24. 1. 2020

NAŠI PODPORNICI

KOLEKTOR

INOTHERM

DOMEL

